

Rostfritt räddar Mölntorp

Gustaf Lundberg

I ett tidigare inlägg berättade jag hur familjen von Unge på Mölntorps Gård 1895 blev ensam ägare av Smidesfabriken. Richard von Unge kallades hem och blev dess chef. Han var dock ingen erfaren industriman och när en arbetsmarknadskonflikt uppstod hamnade man i en kris. Försök gjordes att sälja anläggningen men då utan framgång. Slutligen rekryterades i stället en erfaren yrkesman.

År 1913 kom därför att bli ett händelserikt år för arbetarna eller folket som det så vackert hette i fabriken bokföringsböcker. Man fick en ny bas, en 41-årig verkmästare från Eskilstuna, Gustaf Lundberg, som snabbt tog ledningen över ett 50-tal man. Han var född 1872, en bland nio i syskonskaran. Fadern var smed och modern lärarinna. Som 17-åring fick Gustaf anställning på Munktells Verkstäder i Eskilstuna.

Familjen von Unge ville inte vara bunden vid fabriksrörelsen. Nya rykten om att Smidesfabriken skulle avyttras florerade igen. Kungsörs Bleckkärlsfabriks grundare och VD, Arvid Hamrin, fick sommaren 1917 veta att den var till salu. Kontakt togs och man konstaterade snart att de två företagen kompletterade varandra och att det i Mölntorp dessutom fanns en progressiv, orädd och optimistisk man – Gustaf Lundberg – i stil med Arvid Hamrin själv. Affären gjordes upp och fabriken kom i Bleckkärlsfabrikens ägo den 1 november 1917.

Verkmästare Gustaf Lundberg avancerade 1923 inte bara till disponent och ansvarig för fabriken, utan han fick också inflytande i hela Säby kommun, dit Mölntorp hörde, som ledamot i kommunalnämnden. På initiativ av den nyutnämnde disponenten bildades 1924 Mölntorps Verkstäder AB. Bolaget blev en självständig rörelse inom den PLM-koncern som hade bildats av flera plåtindustrier i Sverige.

Gustaf Lundberg kom att få stor betydelse för fabriken och hela Mölntorp. Ingenting beslutades utan att man först konsulterade honom. Jag själv minns honom som en barsk och myndig person som man tog av sig mössan för när man bugade och hälsade, för hälsa skulle man på den tiden. Han ordnade så att vi fick ett badhus i Mölntorp med svikt, hopptorn och allt.

För besökande tidningsreportrar demonstrerade han gärna det goda samarbetet med arbetarna. Vid den obligatoriska rundvandringen i fabriken kom man händelsevis förbi Alfred Danielssons arbetsplats. Alfred var fackets ordförande. Gustaf knackade honom på axeln och Alfred tog utan kommentar fram snusdosan och Gustaf tog en pris. Detta refererades sedan i tidningen.

Ett samarbete med Avesta Jernverk 1926 lade grunden till kunskapen om hur man tillverkar detaljer i rostfritt stål. Produktionen lades därför om och erfarenheterna spelar en viktig roll än i dag. Rostfria disklådor blev en volymprodukt liksom kok- och sanitetskärl. Fabriken i Mölntorp klarade sig därför ganska bra vid lågkonjunkturen runt 1930, den byggdes ut i betydande omfattning och hela samhället kunde fortsätta att utvecklas.

Disponent Gustaf Lundberg hade tjänat fabriken i 35 år då han vid 76 års ålder lämnade den. Han hade under sina år i Mölntorp belönats med två guldmedaljer och hade dessutom fått Vasaorden. Jag jobbade själv en kort tid vid Mölntorps Verkstäder 1949. Då hade Gustaf Lundbergs son, Lars

Lundberg, övertagit chefskapet. Ingen lätt uppgift, kan man förmoda, att efterträda sin progressive och respekterade far.

Kurt

Kärl av rostfritt stål
göra husmoderns arbete
lätt och trevligt.
De vara en mansålder
och fordra intet underhåll.

tillverkas av

**Mölnitorps
Verkstäder AB
Kolbäck**

*Mölnitorps tillverkningar föröfjas av varje
välortered järn- och besättningsaffär.*

Affisch från 1930